

La Olmeda i els tresors arqueològics de la Palència romana

Del 10 al 13 d'octubre de 2019

Presentació

Ubicada en una regió un tant perifèrica de les terres de Castella la Vella, Palència sembla haver estat una de les seues més importants de la civilització dels vacceus sota el nom de Pal·làntia. Ara bé, un cop annexionada a la província romana de la Hispània Citerior, el silenci de les fonts s'abat sobre aquesta ciutat i les terres circumdants. Afortunadament, tres luxoses vil·les de l'època romana, a través dels seus impressionants mosaics i estructures arquitectòniques, ens expliquen aquesta història "mai no contada". Els paviments musius de La Olmeda i de La Tejada ens expliquen com les aristocràcies vaccees es van romanitzar profundament i van adoptar el luxós i sofisticat "modus vivendi" dels terratinents romans als quals tractaven d'imitar. Per la seva banda, la reconstrucció dels espais i del mobiliari de la vil·la de Julióbriga ens permet reviure el ritme del temps i de les tasques quotidianes en aquestes vil·les dedicades a un oci útil. Amb la invasió visigoda, les terres palentines semblen haver mantingut vincles molt especials amb la monarquia toletana, doncs a Baños de Cerrato el rei Recesvint va construir l'església de San Juan de Baños, un dels escassos exemples –i el més magnífic– de l'arquitectura visigoda.

Dates

Del 10 al 13 d'octubre de 2019

Professor acompanyant

Carles Buenacasa Pérez

Doctor en Història Antiga i Professor Agregat a la UB

Preus

Preu per persona: 350 €

Grup

Mínim de 10 persones i màxim de 18 persones

Serveis inclosos

- Professor-acompanyant d'Arqueonet des de Barcelona: Dr. Carles Buenacasa.
- Xerrada informativa prèvia al viatge, impartida pel guia especialista d'Arqueonet.
- Explicacions durant el viatge a càrrec del professor acompanyant.
- Dossier de viatge en format digital a càrrec d'Arqueonet.
- Entrades a les visites que figuren en el programa.
- Autocar privat per fer la ruta dels dies 11 i 12.

Serveis no inclosos

- Tren Barcelona – Palència i Palència – Barcelona
- Desplaçaments.
- Àpats i begudes.
- Extres personals.
- Qualsevol servei no detallat al programa.

Allotjament i transport recomanat

Pendent de determinar

Inscripció

Per fer la inscripció i la reserva de places cal seguir els passos indicats a continuació:

1. Preinscripció. Es pot fer per qualsevol de les següents vies:

- **Per e-mail:** enviant un missatge a l'adreça arqueonet@arqueonet.net especificant la següent informació:
  - Títol del missatge: "Viatge a Olmeda-Palencia"
  - Dades de cada participant que s'inscriu: Nom i cognoms, e-mail i telèfon de contacte
- **A través de la pàgina web,** polsant a l'enllaç següent: http://www.arqueonet.net/cat_contacte.html. En aquest cas cal marcar l'opció "Inscripció a una activitat", emplenar les dades personals i indicar el destí del viatge a l'apartat 'Missatge'.
- **Per telèfon:** als números 937 423 014 o 667 013 352 o 695 528 467
- **Presencialment:** a Arqueonet, carrer Sepúlveda 79 de Barcelona

Les places s'adjudicaran per estricte ordre d'arribada de les sol·licituds de preinscripció.

2. Reserva: un cop feta la preinscripció ens posarem en contacte amb tots els preinscrits per tal de portar a terme els tràmits de reserva (pagaments i requeriments de documentació).

Programa detallat

10/10/19

BARCELONA – PALÈNCIA (704 km)

CARRETERA I MANTA!

Aquest dia el dedicarem a desplaçar-nos fins a Palència, que serà la seu de les nostres visites durant els dies següents. El camí resultarà una mica llarg, però les visites que allà ens esperen ens recompensaran l'odissea. Aquesta nit i les següents dormirem a Palència.

11/10/19**PALÈNCIA – BAÑOS DE CERRATO – LA OLMEDA – PALÈNCIA (152 km)****Esmorzar****LA VILLA DE LA OLMEDA, JOIA DEL MOSAIC ROMÀ OCCIDENTAL**

Després d'esmorzar, iniciarem el dia fent una passejada pel centre històric de **Palència**, l'antiga Pal·làntia, tot i que els orígens vacceus d'aquesta ciutat estan essent posats en dubte. Acabarem la passejada a la **catedral de San Antolín** (ss. XIV-XVI), construïda en els temps en què, per decret d'Alfons VII, la vila es va convertir en un senyoriu de jurisdicció episcopal. Les parts més antigues de l'edifici es troben a la cripta, que sembla haver estat una construcció visigoda (s. VII) destinada a acollir les relíquies d'Antolí que el rei Wamba va portar des de Narbona (672). Als segles XII-XIII, sobre la cripta es va aixecar una construcció romànica que, entre els segles XIV i XVI va patir substancials reformes que li van donar l'aire monumental i solemne –d'estil gòtic– que ara presenta. En acabar la passejada, ens dirigirem vers la veïna població de Baños de Cerrato, on el rei Recesvint va manar erigir l'**església de San Juan de Baños** (661), de planta basilical i amb tres naus –dividides mitjançant arcades sustentades amb el característic arc de ferradura que els visigots van inventar–. Avui dia, sobre l'altar, penja una reproducció fidedigna de la famosa corona gemada del tresor de Guarrazar exposada al Museo Arqueológico Nacional. A continuació, ens dirigirem vers la visita més transcendent del dia, que serà la **vil·la romana de La Olmeda** (ss. I-VI), considerada un dels millors exemples d'aquesta mena d'hisendes aristocràtiques de tot l'Occident romà. La vil·la fou descoberta en l'any 1968 i, en la primera dècada del segle XXI, es va protegir amb una espectacular coberta que no només ha millorat la musealització del jaciment, sinó que, per sobre de tot, ha contribuït extraordinàriament a la preservació dels riquíssims mosaics –de temàtica preferentment mitològica– que decoren la major part dels més de 3.000 m² de sols que pavimenten tot el conjunt. Un cop acabades aquestes visites, retornarem a Palència per a recuperar forces de cara a les visites de l'endemà.

12/10/19**PALÈNCIA – JULIÓBRIGA – LA TEJADA – PALÈNCIA (289 km)****LA VIL·LA DE JULIÓBRIGA, PASSEJANT PER LES ESTANCES D'UNA CASA ROMANA**

Un cop esmorzats, ens dirigirem vers el N de la província i entrarem a la veïnes terres càntabres per tal de fer la visita de la **domus romana de Julióbriga** (s. I dC; Retortillo, Cantabria) que, en molts aspectes, constitueix un complement molt interessant a la visita de La Olmeda. Julióbriga, literalment, "ciutat fortificada de Juli" fou la ciutat més important de les nou que els romans van crear a Cantàbria. Els seus fundadors foren els soldats de la legió IV Macedònica al final de les guerres càntabres de l'emperador August (15-13 aC). Al segle XX, una de les residències més aristocràtiques va ser reconstruïda sobre els seus fonaments per tal de recrear, als ulls del visitant, els usos de cada estança a partir de la recreació del mobiliari, les decoracions pictòriques, els atuells i, fins i tot, les robes de llit i els cortinatges. Així doncs, al visitant que entra a la casa travessant per l'atri se li ofereix l'oportunitat d'imaginar-se fent una becaïnet a al dormitori, gaudint d'un sumptuós banquet al triclini (o menjador), supervisant la feina dels esclaus a la cuina, controlant les reserves per a la família al rebost o seient en una taberna vinària a gaudir d'una reparadora copa de vi. Un cop retornats d'aquestes boniques ensonyacions, retornarem a la zona palentina per tal de visitar la **vil·la romana La Tejada** (s. II-V dC; Quintanilla de la Cueva), recentment restaurada. La Olmeda i La Tejada són les dues úniques vil·les romanes de la província de Palència que han estat obertes al públic (la resta, quasi una desena, necessiten treballs de restauració i d'adequació que encara no compten amb fons suficients). En l'estat actual de les excavacions, a La Tejada s'han identificat tretze estances, algunes de les quals estan pavimentades amb mosaic, unes termes i un conjunt de dependències dedicades a serveis domèstics. Un cop ho haguem vist tot, retornarem a Palència i farem nit allà.

13/10/19

PALÈNCIA – BARCELONA (704 km)

AIXÒ S'ACABA!

El dia d'avui el dedicarem a tornar a Barcelona. En cas que sigui possible, abans de marxar, farem una darrera parada al **Museo de Palencia**, que acull les principals restes arqueològiques trobades a la província i, ensem, ofereix una explicació històrica de la ciutat des de la prehistòria fins als temps medievals. Actualment, però, el museu es troba tancat per reformes durant un període de llarga durada que podria arribar a un any i, per tant, de moment, aquesta visita queda en una intenció.

